

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **S. a. s.**, C. Bratislava, proti žalovanej: **JUDr. A. H.** správkyňa konkurznej podstaty úpadcu N. s.r.o. zast. JUDr. I. H. advokátkou, T. Košice **o určenie pravosti pohľadávky**, na odvolanie žalobcu a žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 1. decembra 2005 č. k. 7 Cb 17/2002-455 na základe zrušenia uznesenia NS SR sp. zn. 2 Obo 15/2006 zo dňa 16. februára 2006 a rozsudku sp. zn. 2 Obo 207/2006 z 28. februára 2007 vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania nálezom ÚS SR zo dňa 24. septembra 2008 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 1. decembra 2005 č. k. 7 Cb 17/2002-455 vo výroku o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e.**

Žalobkyni nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom zastavil konanie v časti určenia pravosti pohľadávky vo výške 13 146,-Sk a v časti určenia pravosti pohľadávky vo výške 10 842 579,-Sk žalobu zamietol. Žalobcu zaviazal nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 4 639,-Sk.

Proti tomuto rozsudku sa v celom rozsahu právnej veci odvolal žalobca a žalovaná do výšky priznanej náhrady trov konania.

Odvolací súd, pokiaľ ide o náhradu trov prvostupňového konania svojím uznesením sp.zn. 2 Obo 15/2006 z 16. 02. 2006 rozsudok v napadnutej časti potvrdil; pokiaľ ide o odvolanie žalobcu do merita veci, rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil rozsudkom sp.zn.

2 Obo 207/2006 z 28. 02. 2007 a nepriznal právnej zástupkyňi žalovanej náhradu trov odvolacieho konania.

Odvolací súd v obidvoch rozhodnutiach vyslovil názor, že žalovanej neprislúcha vôbec právo na náhradu trov konania, a to z dôvodu, že nárok na náhradu trov konania má účastník, a nie jeho právny zástupca a ak má účastník ako zástupcu advokáta, trovy sa platia pre účastníka, ale na účet advokáta. Keďže účastník (správca konkurznej podstaty) nemal nárok na duplicitnú náhradu trov, nemohol ju uplatniť ani jeho zástupca, ktorým je advokát. Avšak vzhľadom na skutočnosť, že najvyšší súd nemohol postupovať v rozpore so zásadou zákazu reformationis in peius, rozsudok krajského súdu v časti náhrady trov potvrdil. Pokiaľ ide o trovy odvolacieho konania vyslovil, že žalovanou je správkyňa konkurznej podstaty, ktorá je odmeňovaná podľa osobitných predpisov, a preto, ak sa dala zastupovať v súdnom konaní advokátom, vzniknuté trovy právneho zastupovania musí uhradiť zo svojej odmeny.

Proti týmto rozhodnutiam, pokiaľ sa týkajú náhrady trov konania podala žalovaná sťažnosť na ÚS SR. Namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa § 46 a čl. 47 Ústavy Slovenskej republiky a Ústavný súd SR nálezom č. II.ÚS 104/08-45 zo dňa 24. septembra 2008 vyslovil, že NS SR v konaní pod sp.zn. 2 Obo 15/2006 a sp. zn. 2 Obo 207/2006 porušil základné právo JUDr. A. H. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Uznesenie NS SR sp. zn. 2 Obo 15/2006 zo dňa 16. 02. 2006 zrušil a mu vec vrátil na ďalšie konanie, rozsudok NS SR sp. zn. 2 Obo 207/2006 z 28. 02. 2007 zrušil vo výroku, ktorým JUDr. A. H. nebola priznaná náhrada trov odvolacieho konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky opätovne prejednal vec v súlade s § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania podľa §214 ods. 2 písm. f/ O. s. p. súc viazaný právnym názorom nálezu Ústavného súdu, podľa ktorého rozhodovanie o náhrade trov v rámci incidenčného sporu sa riadi nepochybne ustanoveniami § 142 a nasl. O. s. p. o náhrade trov konania.

Na vysvetlenie tohto názoru treba uviesť, že ústavný súd vo svojom náleze nesúhlasí s argumentáciou najvyššieho súdu pokiaľ ide o interpretáciu a aplikáciu ustanovenia § 8 vyhlášky č. 493/1991 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len vyhlášky), ktoré je podľa neho vyjadrením snahy normotvorcu obmedziť výdavky konkurzného konania v súvislosti s právom správcu konkurznej podstaty na odmenu za jeho činnosť v konkurznom konaní, ako aj snahy uchovať čo najviac finančných prostriedkov získaných speňažením konkurznej podstaty v prospech konkurzných veriteľov tak, aby mohli byť uspokojení v čo možno najväčšej miere. Podľa jeho mienky najvyšší súd, ako vyplýva z jeho rozhodnutia,

zdôrazňuje, že správca konkurznej podstaty si nemôže účtovať odmenu navyše za vedenie súdnych sporov, čo značí, že síce môže svojim zastupovaním poveriť advokáta, ale trovy právneho zastúpenia musí uhradiť zo svojej odmeny, čo podľa názoru najvyššieho súdu vylučuje právo na náhradu trov právneho zastúpenia v zmysle Občianskeho súdneho poriadku.

Tento názor najvyššieho súdu považuje ústavný súd za arbitrárny, za názor v zrejmom rozpore so zákonom.

Podľa mienky ústavného súdu o oprávnenosti a účelnosti výdavkov vzniknutých činnosťou správcu konkurznej podstaty sa rozhoduje v konkurznom konaní, teda nie v rámci incidenčných sporov. V záverečnej fáze konkurzného konania správca konkurznej podstaty predloží konkurznému súdu konečnú správu, ktorej súčasťou sú aj výdavky správcu konkurznej podstaty. Preto ak sa dal správca konkurznej podstaty v incidenčnom spore zastúpiť advokátom a odmenu advokáta neuhradil zo svojej vlastnej odmeny, ale ju vyúčtoval ako osobitný ďalší výdavok, ktorý má ísť na ťarchu konkurznej podstaty, je vecou rozhodovania konkurzného súdu, či takýto výdavok schváli, alebo nie. V rámci takéhoto rozhodovania je teda úlohou konkurzného súdu interpretovať dosah ustanovenia § 8 vyhlášky č. 493/1991 Zb. v znení neskorších predpisov.

Z tohto vysvetlenia vyslovil ústavný súd už uvedený právny názor, že rozhodovanie o náhrade trov v rámci incidenčného sporu sa riadi nepochybne ustanoveniami § 142 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku o náhrade trov konania. To v praxi podľa neho znamená, že ak bol správca konkurznej podstaty zastúpený v incidenčnom spore advokátom úspešný, má nárok na náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia advokátom.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky o priznanie náhrady trov v nesprávnej výške, namiesto vyúčtovanej sumy 121 175,-Sk, pretože predmetom sporu bola pohľadávka vo výške 10 842 579,-Sk a krajský súd pri stanovení odmeny nevychádzal z jej hodnoty, ale zo záveru, že hodnotu sporu v peniazoch nemožno určiť a preto odvolací súd jej ju na základe jej odvolania nepriznal a v podstate sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, ústavný súd nevyslovil žiadny názor, ktorý by bol pre odvolací súd v novom prejednaní veci záväzný. Ústavný súd sa v tejto veci vyjadril na strane 15 nálezu tak, že pokiaľ sťažovateľka namietala porušenie čl. 46 Ústavy aj nesprávnym vyčíslením odmeny advokáta za právne zastupovanie (podľa sťažovateľky malo ísť o odmenu podstatne vyššiu), je vecou všeobecných súdov túto námietku posúdiť a rozhodnúť o nej. Bolo by porušením princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vychádzajúc z čl. 127 ods. 1 Ústavy, keby túto otázku riešil ústavný súd bez toho, aby k nej predtým zaujal stanovisko najvyšší súd v rámci odvolacieho konania.

Zo spisu je zrejmé, že žalobkyňa podala žalobu na základe popretia jej pohľadávky správkyňou konkurznej podstaty, čiže ide o návrh na určenie pravosti pohľadávky, teda žalobu určovaciu podľa § 23 ods.2 ZKV, ktorú možno označiť ako špecifický typ žaloby podľa § 80 písm. c/ O. s. p., špecifický preto, že netreba zisťovať a preukazovať naliehavý právny záujem na zistení, ten je daný popretím pohľadávky správcom konkurznej podstaty. Z právnej skutočnosti, že ide o žalobu určovaciu vychádza už aj zákon o súdnych poplatkoch č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov vo svojom Sadzobníku súdnych poplatkov pri stanovení výšky súdneho poplatku za podanú žalobu aj odvolanie, pri ktorom sa neberie ohľad na výšku pohľadávky (táto môže byť aj nižšia ako stanovený súdny poplatok). Preto podľa názoru odvolacieho súdu aj pri stanovení výšky tarifnej odmeny podľa vyhlášky č. 655/2004 Zb. treba vychádzať z rovnakého princípu, že totiž v spore sa rozhoduje o pravosti pohľadávky bez ohľadu na jej výšku, pričom ďalšie, teda aj výška je závislá od určenia pravosti.

Súd prvého stupňa vo svojom rozsudku sa týmto princípom riadil a podľa neho priznal žalovanej náhradu trov prvostupňového konania a odvolací súd sa s výrokom súdu 1. stupňa aj jeho odôvodnením síce nestotožnil, keďže považoval za nedôvodné priznanie náhrady trov právneho zastúpenia advokátom správkyňi konkurznej podstaty vôbec, ale nemohol porušiť zásadu zákazu reformationis in peius.

Záväzný právny názor ústavného súdu sa týka rozsudku odvolacieho súdu sp. zn. 2 Obo 207/2006 zo dňa 28. 02. 2007 a síce výroku, ktorým odvolací súd nepriznal JUDr. A. H. náhradu trov odvolacieho konania a ústavný súd v tejto časti rozsudok Najvyššieho súdu SR zrušil.

Žalovaná na výzvu Najvyššieho súdu SR podaním zo dňa 15. 12. 2008 vyčíslila trovy prvostupňového i odvolacieho konania, pričom vychádzala zo svojho názoru, že ju treba vypočítať z tarifnej hodnoty práva a nie ako to urobil Krajský súd v Košiciach v svojom rozsudku z dňa 01. 02. 2005 č. k. 7 Cb 17/02-455, keď vzal za určujúcu skutočnosť, že išlo o určenie pravosti pohľadávky, teda o žalobu určovaciu.

Žalovaná teda vychádzajúc z hodnoty veci v sume 10 842 579,-Sk vypočítala odmenu za 1 úkon právnej služby sumou 34 450,-Sk a vyčíslila trovy prvostupňového a odvolacieho konania obnosom 199 870,-Sk, z toho trovy odvolacieho konania 78 680,-Sk a to za vyjadrenie k odvolaniu žalobcu a účasť na odvolacom pojednávaní, režijný paušál 164,-Sk a 178,-Sk, cestovné autom 2 919,-Sk a náhrada za stratu času 6 537,-Sk.

Podľa názoru odvolacieho súdu otázku, či žalovaná ako správkyňa konkurznej podstaty má nárok aj na náhradu trov svojho zastúpenia advokátom, treba posúdiť podľa

§ 150 O. s. p., ktorý umožňuje súdu v prípade danosti dôvodov osobitného zreteľa vynímočne celkom alebo sčasti náhradu trov konania nepriznať. Podľa mienky odvolacieho súdu vynímočnosť je daná rovnako v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pokiaľ ide o okolnosti danej veci, ide o incidenčný spor, teda spor súvisiaci s konkurzným konaním, ktoré nijako nemožno považovať aj keď sa počet konkurzov zväčšuje, za normálny vzťah medzi veriteľmi, dlžníkmi a podnikateľom, ktorý sa stal úpadcom. Čo do okolností na strane účastníkov konania je významná skutočnosť, že správca konkurznej podstaty podľa § 8 ZKV musí spĺňať morálne a odborné predpoklady na ustanovenie do tejto funkcie a má za výkon tejto funkcie nárok na slušnú odmenu i náhradu výdavkov.

Preto odvolací súd žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania za použitia § 150 O. s. p. nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 26. februára 2009

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M. N.